

hana **lundiaková**

IMAGO Ty trubko!

neewit

☰ KNIHA ZLIN

Hana Lundiaková

IMAGO
Ty trubko!

hana **lundiaková**

IMAGO Ty trubko!

newit

Za finanční pomoc při vzniku knihy autorka děkuje Ministerstvu kultury ČR, Evě Baumannové a celé svojí rodině.

Copyright © Hana Lundiaková, 2014

Cover photo © Petr Jedinák, 2014

Layout © Lucie Mrázová, 2014

ISBN 978-80-7473-276-8 (PDF)

Připsáno památce Radovana Oranže Volhejna

Odložte tento román, než se zhoupnete v pochyby na smyčce svých životních jistot a přesvědčení.

HLAVA I

Dej, dej, čili dáš, čili dáš, dej rubínové pero, co srůstá s víčky, dej, dej klovatinu lásky, až přijdou hedvábničky. Dej, dej, čili dáš, maminko, bych jak dětát-ko byl, ochráněný, před smrtí byl, ochráněný. Čekni svoje děti, zda na ně běsy nemohou, tak čekni svoje děti, zda stojí pevně na nohou. Dej, dej, čili dáš, čili dáš, dej, dej, čili dáš, zas a zas, v šešulkách maličkým našim dětem zrní...

Ve skalnatém výběžku země, tam, kde končily železniční tratě, se narodilo přenošené, jako Švejk oplácané miminko. Hledělo na svět obříma telecíma očima a nezaplakalo a nezaplakalo. Pojmenovali je Houžvička.

„Budu jí muset snad nařezat, abych ji konečně slyšel. To přece není možný, aby byla tak hodná,“ povzdychl si nad jejím kulatým černošsky našpuleným rtíkem nápadně svítícím z ručně vyšívané zavinovačky pyšný otec. „Furt jenom spí.“

„Šak sme si ji vymodlili, tak ještě aby zlobila,“ zavrňela spokojená matka, netušíc, že holčička bude, až vyroste, vyhledávat černé ovce a jako bílá vrána zasvíti s nemalou ostudou nad pahorky své domoviny.

Avšak nepředbíhejme: klenuté příběhy se budou znovu vyprávět, jen jim musejí lidé dorůst. Jsme na počátku černé hodinky. Tak neklopte dál uši, není se čeho bát – konec světa přece nepřišel –, pojďme společně naslouchat hlasu vypravěče. Co víc si přát než hlas, jenž k vám bude s láskou promlouvat a nikde si nepřidá ani neubere...

Od prsu matčina byla odtržena poněkud brzo. Kolem ohně se nevystřídalo ani devět měsíců a ocitla se v celodenních jeslích – a teď si ji hledej, teplou náruč, jistotu, domov, maminku. Jsou tací, kteří ji hledají do konce svých dní, a není kousku pevné země, jenž by jim neujížděl pod nohama. Jsou tací, co jsou stále rozechvělí a úzkost je vede křivolakými cestami ve frankensteinovské honbě za tím, kdo je stvořil. Jsou tací, co pitomce ze sebe dělají, aby to před světem skryli. A pak jsou okamžiky, kdy všechny tyto lidské larvičky ozáří blaho radosti a smíchu a hlava se jim štěstím roztočí, jejich plaché kolouší oči znovu a znovu do pozdní noci vyhlížejí srnu, v jejímž lůně by schouleni dozráli konečně k dospělosti. Jak na kukly motýlů, tak i na ně tlačí čas, kterému je radno se vymanit. Leč jen nemnohým je oprostit se a dozrát dáno. Stíhání matku bolí. A není tu viny a není tu obvinění, je tu jen podvědomé bezeslovné přání skutečně přestříhnout pupeční šňůru, být sebou a jako dospělé unikum být přijat, prdelka, plesk a tradá!

Když dorostla první třídy obecné školy, byla z ní dlouhá vyzáblá tyčka s temnými bystrými očima a jemnými vlasy. Oblečení na ní viselo, z věčně krátkých kalhot trčely asijsky uzounké kotníky a miniaturní, k její výšce jaksi nevhodná chodidla. Zápěstí čouhala z rukávů kostkatých flanelek děděných po starším bratru. Bylo jí do určité doby úplně jedno, co má na sobě a že si ji pletou s klučkem. Hrála si dennodenně hlavně s chlapci a večer se samá noha samá ruka autisticky mrskala po domě, dokud ji rodiče neposlali spát. Dívky ji až do počínající puberty pramálo zajímaly. Jedno léto zkoušela vozit kočárek s pannou, další léto zkusila tančit lambádu v triu s opráskými snědými kočkami z cikánského ghetta. A přestože spolu s nimi vysmejčila nejen jeden prochmelený byt, kde

zrovna chtěli tanečnice navlečené do trikotů-lambádek vidět ožralí dospělí, bylo jí to málo. Naprosto nesrovnatelné s adrenalinem, jež přinášely hry opačného pohlaví.

V devíti letech dostala receptis na brýle ke korekci rychle rostoucí krátkozrakosti, a v důsledku toho došlo k další změně. Máma jí koupila stejné obruby, jako měla třídní učitelka 5. B, čímž dcera velmi trpěla, ale nikomu se s tím nesvěřila. Jako kdyby nad ní někdo vyřkl ortel. Stále častěji se její jméno doma nezdobňovalo a volali ji Houžvino místo Houžvičko nebo Prdelko, to když byla jen s mámou.

„Mami, kdy mi necháš narůst dlouhé vlasy?“

„Máš to moc jemný.“

„Mamko, ale vždyť já vypadám jako kluk.“

„Kdo ti řek takovou hovadinu?“

„Paní v krámě mi pořád říká chlapče, co si dáme...“

„To je Pithartka, stará zlodějka, ty bych nevěřila ani pozdravení.“

„Bych už fakt chtěla dlouhé vlasy, cos mi slíbila.“

„Tady máš sponku!“ i připnula Houžvičce na ulízlou patku otcovu pinetku, již používal při holení, aby mu jeho dlouhé černé vlasy nelezly pod žiletku.

„Ale mámmiii!“

„Nebo budeš šilhat!“

„Vždyť už dávno šilhám. Ty vůbec neplníš sliby, to nemá vejšku.“

„No tak dobrá, ode dneška tě nebudu stříhat. Dej mi ty brejle, máš je jak prase.“

Sundala si děsivé kudlankovité pŕllitry a máma se jí, leštíc skla zástěrou, zadívala do bledé tváře. Houžvička již skutečně začínala vypadat jako hezká slečna, byť jí ujíždělo levé, po otci tupozraké oko. Dospělé ženě prolétl před očima trs nepěkných myšlenek a nezvaný strach o dceru vytvořil v její duši velmi rychle zbrusu nový veliký uzel.

„Jakou básničku sis vybrala na tu soutěž?“

„Nerudu, o žebrákoj.“

„Tak začni.“

Obývacím zněla za srdce beroucí recitace, během níž maminka opakovaně zavzdychala.

Neplesala však, užuž v jasné kontuře uviděla, jak se třídní učitelce nebude originální volba líbit. Zvedla se z gauče a vzpřímeně, kulatá prsa vypjatá dopředu, napodobila hlas soudružky učitelky: „Krásné, ale vždyť přece naše krásná země nemá žádné takové žebráky! To bylo dříve, za Masaryka! Umíš ještě také jinou hezkou básničku?“

„Jinou se učit nebudu, tuhle mám nejradši!“

„No jasně, když se budeš snažit, dostaneš minimálně stříbrný diplom.“

Houžvička se začervenala, snažila se vždycky pouze tajně, aby to nebylo příliš poznat. Matčina prozíravost se ukázala gigantickou. Na stříbrný diplom to nebylo, leč na poznámku poroty, že by získala dokonce zlatý, nebýt smutného obsahu tak jímavě přednášených slok. Diplom byl z brambor a v žákovské knížce přibyla poznámka s důrazným otazníkem, kam na takovou literaturu dcera chodí. Víckrát se do žádné soutěže nepřihlásila. I otec prohlásil, že soutěž v recitaci a podobné akce jsou leda podvod.

Rodina měla mnoho přátel a ti probarvovali každý víkend i všední dny návštěvami. Zdálo se, že žádná jiná rodina v okolí se nemůže honosit výsadou tolik oblíbeného a navštěvovaného domu a zahrady. Ti, kdo se tomuto faktu podivovali a ohrnovali nad ním nos, nemohli být pravdě blíže, když dům na konci města s pomlouvačně přidušeným hlasem cejchovali jako „cigánskou bárku“. Bílý barák svítil na chvostu zástavby, na prahu polní cesty směřující na severovýchod k nedaleké hranici s Polskem, jako

plachty Archy a bylo lze tady ukonejšit nejhorší úzkosti, jež přinášela normalizace. Leč na mesiáše si tu nikdo nehrál. Vše běželo přirozeně – i veliké pivní sešlosti – jako vlny přílivu a odlivu.

Koruna lípy byla protkána množstvím ostrých ranních paprsků. Košatý strom stínil zátiší zbylé po pijatice. Jako od Brueghela to nebylo, nemělo to k tomu však daleko. Pingpongový stůl s potřhaným a flekatým ubrusem a povalenými sklenicemi, rozmáčenými kusy chleba a domácího koláče chytal poslední rosu rodícího se dne. Na udusané hlíně blízko kmene vyspával s rozhozenými údy opici kudrnatý mařenáč ozdobený obložkou z listů a klacíků, jimiž ho jako prvního odpadlíka uctily dlouho ponocující děti. Hlavu měl položenou na velikém drnu záhadně měkoučké trávy, jež ve dne sloužila jako poduška černému kočičímu klanu hlídajícímu zahradu. Notně upatlaný orosený hliníkový sud s křivou měděnou pípou stál na stráži u rohu přiléhající garáže, umístěný přímo na mříži kanálku, který ucintnuté pivo a seřezanou pěnu odváděl rovnou do země. Pumpička už nebyla zašroubovaná do nádoby, visela za vykřivené pérko ve větvoví lípy, hned vedle stále ještě rozsvícené lampy.

Stolní svítidlo s dlouhým polohovatelným ramenem bylo i s červeným stínidlem po celé léto upevněno mezi větvemi, kabel omotaný kolem tlusté větve a podél kmenu stažený ke kolně s elektrikou. Takže když tma pod stromem zhoustla tak, že nebylo nic vidět, stačilo stisknout vypínač a koruna lípy se rozzářila. Občas někdo z hostů prohlásil: „Rudý pipin nás miluje...“, případně „Hvězda tě vidí...“ a podobně.

Nelibé pocity některých zprudka nasvícených hostí vždy rozsekl poznámkou Houžviččin otec: „Tak že bysme to zhasli?!“ Ženské do jedné ihned začaly remcat, že při svíčkách nevidí na hento a na tamto, a proto zůstávalo světlo při mejdanech rozžehnuto. Rudá nerudá, není nic horšího než protivně se usmívající paní na besídce, navíc pak tápající kudličkou, kterým směrem se vydat k točňáku. Ostatně i děti, pooblíkané do nejrůznějších doma spíchnutých hacafraků a bundiček z nepříjemných tkanin, ve vlasech po indiánsku slepičí peří, se lépe orientovaly, pokud se jim zachtělo přijít se na okamžik přichýlit k jednomu z velkých lidí.

Bylo sedm ráno, lampa ještě svítila. V domě právě vstalo nejmladší dítě a začalo se dožadovat péče. Bylo to krušné. Hlídat ho musel nevystřízlivější otec. Matka už v pět ráno, aniž by si šla být jen na chvíli lehnout, mastila na kole do fabriky mezi ostatní textiláky, mezi stroje, mezi rozmrzelé stavy. Celé město bylo textilní, celý okres byl textilní – celá krajina se vlnila jako hadr v této bohem zapomenuté barvírně. Sudety měnily barvy pokaždé natvrdo. Stávající rudou však již slunce vyšisovalo do vyblité žluti. Mdlost a prázdnota ale našťastí ještě nepohltily všechny místní. Byly tu bytosti příchýlné k svobodnému životu, co si chtěly hýčkat vítr ve vlasech a těšily se z každého poryvu vlastní divokosti, i kdyby to mělo znamenat pouze další pitomý normalizační haldoprc a následnou oslavu – bez květiny... i bez její ztráty...

Tkadlena brala danost pracovního dne statečně, odpočinula si maličko ve dvou třech vteřinách mikrospánku, když na rovince nemusela dupat do pedálů. V duchu naváděla tkalcovský stav již cestou do továrny. Jakmile se bicykl zdál stáčet řídítka do mělkého příkopu – pic! praskl útek! –, probudila se. Aniž by se významněji snaži-

la, plnila na 120 procent a o jejím údernictví se dokonce zmiňoval tisk. Diplomy si však doma nevystavila. Mezi přáteli svého muže se při jakékoli zmínce o nadplánu zapýřila. Manžel si ji totiž dobíral a škádlil ji pobídkami ke vstupu do strany. Bylo to nespravedlivé, leč i děti se na podobně blbých vtipech často podílely a dožadovaly se vstupu do Jiskry a Pionýru. Místo toho ovšem všichni pouze čas od času pobíhali s nenabouchnutou hadicí, když se cvičil zásah dobrovolných hasičů při požáru.

Nejmladší dítě, Benjamína, sedělo uprostřed obývacího pokoje na nočníku. Dumlala piškoty, jež jí do buclatých ručiček vložil rozcuchaný silně nevyspalý otec. V klidu tlačila a zároveň jedla. Otec na ni chvíli potichu mluvil, povzbuzoval ji a ukazoval si na trenýrky, v nichž nepotřebuje nosit plenu. Potom zapnul kotoučák, přehodil pásku omílanou v této domácnosti stále dokola a uvelebil se vedle nočníku na koberci. Magnetofon se roztočil, stopa začala hrát a on usnul. Z kotoučáku zněla změt tónů snad záměrně nepřesně rytmiizovaných. Batole tlačilo do plastu a spokojeně poslouchalo tatínkovu nejoblíbenější diskotéku: „Jsi obětí vázanosti toxikomanické, mohlo by to být k zlosti, ale je to komické...“ Nějaký smyčec na bůhvíjakém nástroji šíleně vrzal, rockovému kvílení to bylo na hony vzdálené. Bicí rozhoupaly dívčinu pěstičku. Jakési bzučení v nahrávce připomínalo otravnou mouchu, a tak ji honila. Otec jako strašný lesů pán slinil stále víc a víc do mastné loužičky ve stéblově zeleném karpitu. V poklidu snil.

Zdálo se mu o vlastních komediálních výstupech uplynulého večera. Teď právě běhal po zahradě s kolečkem, na jehož betonem zasviněném dně se natřásal pokořený sud opata, a štrúdl kamarádů ho stíhal s pípou a těžkými půllitry, v těsném závěsu funěla za špalírem mániček v montérkách a riflích žena v zástěře. Její úžasná

nepřehlédnutelná hnědá zástěra, krepsilonově splývavá, byla plná barevných puntíků a z těch tryskaly malé pestře proudky lahodných osvěžujících tekutin. Jakmile si toho bodří hoši ve špalíru všimli, vykašlali se na nahánění muže s vehiklem a s nastavenými pŭllitry a tupláky obestoupili dámu v magické zástěře. Ta se přestala mračit, jak bylo jejím zvykem s přibývajícím večerem, když její děti ještě nespaly a místo toho se sem ze sousedství natáhlo několik dalších výrostků, jež nepostrádali rodiče, a počala zářit jako Polárka. Její manžel se nenechal zahanbit, odtlačil zavalitého chlapíka a začal jeden z proudků stáčet do prázdného sudu. Sílicí proud moku crčel a crčel a zvonil v útrobach hliníku. Smích zúčastněných ani polární záře nad městem v té chvíli nebraly konce. Spící pantáta se převálil na břicho, líčkem rovnou do kyselého jezírka na karpitu.

Holčička se zvedla z naplněného nočníku, na chvíli se odbatolila a potom se k němu vrátila zpět. Jala se bezelstně kontrolovat obsah. Nejprve tam hodila uhlíkové očko, pak nos a konečně růžovou ruku. A exkrement se rázem ocitl mimo miskou. Spící tělo se nepatrně pohnulo, aby se ještě lépe uvelebilo na rovném tvrdém povrchu. Holčička neměla mnoho trpělivosti hrát si sama. Zvedla tedy část smrdutého kusu, malinko se jím pomazala na předloktí levé paže a pohládila tátu. Ten se zavrtěl, ale neprobudil se. Dcera jej pohládila znovu, tentokrát po vlasech a poplácala ho po holých zádech a po rameni. Zápach zhmotnělý v hnědých šmouhách výkalu opustivšího nádobku se zmnohonásobil. Otec se stále nemohl probudit, neboť nepřestával stáčet proudící manu do hliníku. Dítě mazalo a mazalo, tetovalo a matlalo svoji nevědomou zápletku s exkrementem.

Zbytky eposu už malá nestihla dotetovat. Zabránila jí v tom starší sestra. Houžvička se probudila za pět minut

dvanáct – zrovna když batole začalo s olizováním prstíků. Když hnědovlasá nitka v pyžamu vešla do dveří a zařvala z hloubky jako Galášová z nejnižších pater očiště, malá sestřička se rozplakala a v pruzích ohovněný pantáta se konečně probрал z kómatu. Opice zmizela v jekotu.

Echo dětského řevu kontrovaného otcovým klením proběhlo ulicí, od teletníku ke klášteru a zase zpět. Do továrny, kde už dvě hodiny s neuvěřitelným bušením jely stavy, naštěstí dorazit nemohlo. A tak se matka dál věnovala práci, k dokonalosti pilované od útlých čtrnácti let. Několik tkadlen spustilo obří stroje s půlhodinovým předstihem, aby si zvedly úkol, takže měly – to je k vzteku – zase náskok, v jádru však jelo vše, jak bylo třeba.

Když mladá maminka dorazila rovnou z oslavy přesně na 5:15 k bráně, zmateně hledala svoji píchačku na nekonečně rozlehlé dřevěné tabuli. Hotová planina s vyhrzlými bledulemi kontrolních papírků. Pod jejím číslem 123 se ale píchačka nenacházela. Boha jeho! Šátrala prsty kolem dokola, sup sup, nebo dojde pozdě. Píchačka byla fuč. Boha jeho! Už už běžela za vrátným, když tu si uvědomila, že lístek dává vždy i přes výslovný zákaz hned vedle hodin. Aby jej co nejrychleji zasunula. Prokřupla čas, vrazila list zpět a vyběhla 49 schodů do šatny k ukecaným babám.

Se zbytkovým alkoholem v krvi měla dojem, že babinec hučí co celý soubor včelích úlů, a tak na sebe bleskurychle navlékla triko a silonovou zástěru s květinovým vzorem a průsvitnými knoflíky. Vlasy upevnila do ochranné sítky, která její jinak dost pohledné hlavě zajistila odpudivý vzhled, a zacpala si zvukovody voskovými tlumiči. Visací zámek zaklinkal na plechové skříni.

Sál, kde bez přestávky tlouklo 100 decibelů, jel naplno. Vlhký vzduch prosycený zápachem bavlny vytvářel

na tělech tkadlen mokrý film, kvůli němuž se zástěry přilepily na kůži tak, že si v uličkách mezi stavy šukající dělnice připadaly jako v kombinézách pro potápění. Vlhko jako v prádelně – klimatizéři to zase přehnali! Tkadleny – Gervaisy hadr –, ranní vyslankyně nových pevných metrů, chloupek po chloupku obaloval mokrý bavlněný prach, lanugo textiláků. A bdícím seřizovačům z poletující bavlny, jak věčné pahýlky pupeční šňůry, pod košilemi rostly mastné pupničky.

Cvak, zastrčila člunek do prošlupu, dlouhým spoušťákem pustila stav a po něm dalších jedenáct mašin. Vše jelo. Vyrasila s hrnkem přes úzkou uličku. Pic!... Pic!... Pic!... Boha jeho! 3, 6, 4 stojí. Osnova nebo útek praskly, hrnek letěl vztekle na židli. Dlaní projela lamely a našla prasklou nit. Šoupla ji do nitěnky visící na šňůře, oběhla stav, navedla nit na paprsek, nesplést se, do této třetiny paprsku patří pouze tři nitě. Trefa! Zkontrolovala polohu člunku s útkem, zatáhla spoušťák a on jede. Minuta dvě, víc to nezabralo. Postupovala celou řadou. Kde je hrnek? Rychle, kafe teď! Tamhle je! Pic! Trojka, praskl útek.

Vytáhla člunek, vrátila karty, otevřela prošlup, našla správný konec zatkaného útku v dezénu, člunek, spoušťák jede. Hosana, úprkem chváta do kuchyňky, až bílé pracovní boty čvachtaly naplněny potem.

„Nazdar, Jarčo!“

„Nazdar, Ančo!“ odpoví spolupracovnice slovy, jež nemají v hukotu šanci doletět do uší. Jak rády by si pokecally, ale žádné se nechtělo vytahovat tlumiče. Odezíraly si tedy ze rtů.

„Taky ti to tak praská, kurva?“

„Jo, už aby byly dvě.“

„Je osm, mě porazí.“

Zdrhla zpátky, stihla nabít jeden buben cívkami a pic!... Pic!... Konec, stojí celá řada!

A tak jako robotka ke zbláznění pulzující na Reicha... Znovu to rozjela a měla čas zkontrolovat kvalitu. Prošla mašinu za mašinou, jestli dezén vypadá, jak má. Útek lítal sem tam, osnova nahoru dolů, buch, buch, buch. Jak pěkně to uspávalo.

O svačině se neměla čím potěšit. Kubánský pomocník Carlos, který se na sále učil tkalcovat, jí ukradl poslední sáček čaje a veškerý cukr ze sklenky od výživy sežral. Všichni Kubánci měli pocit, že co není v trezoru, náleží lidem, *compañeros*. Snědla štamfalce spojené sádlem, snažila se přitom neposlouchat tlachy na šatně a ignorovat dotazy, co bude vařit na víkend. Halušky, brambory, halušky, brambory a kopřivové karbanátky obíhaly jí hlavu co svatozář šešulku Máří Magdaleny. Ještě se stihla vymocit na toaletě bez prkýnka, ta byla všechna na dobu neurčitou odstraněna kvůli Kubánkám, protože používaly záchody zásadně jako šlapací.

Seřizovač už měl člunek obroušený, takže se jelo až do dvou repete, než padla.

„Do kedu, kde mám píchačku?“ nenašla svou bledulku vedle hodin. Sálmistr si zase dal tu práci a přesunul ji na pozici 123, takže musela oblézt celou dvoustrannou platinu s lístky. Potom se, s jazykem vyplazeným na košili, rozjela kolmo za svojí dětskou suitou.

Houžvička seděla u malé Benjamíny na řádně vydrbaném a voňavém karpitu a učila ji stavět komín z kostek. Kotoučák ještě stále přehrával nekonečný pásek s Plastyky. Otec ležel na gauči a četl již popáté Bílého tesáka.

„To snad nemyslíš vážně?!“ vyjela na něho žena navrátilší se z práce.

„Cože?“

„Poslouchali sme to celou noc, okamžitě to vypni...“

Otec se podvolil, uznal, že má pravdu, ostatně měl „nové nahrávky už naposlouchané“, a zničená tkadlena

se tak mohla uložit do vodorovné polohy místo něho a pod kočíčkovou dekou okamžitě alespoň na dvě hodiny usnout. Ohleduplný muž si tiše hrál s dětmi v hromádce lega propašovaného na prosbu slovenského dědečka košickou Státní filharmonií v břiše tympanu z Belgie.

Pak se maminka rozčilovala u klavíru s Houžví, která nebyla schopná pořádně nic zahrát, a spánek už ji zase volal k sobě. Pomačkala Benjamínu, přebalila ji, nakrmila sunarem, nejstaršího syna uctila čtyřmi chleby se sádlem a jedním pohlavkem za pětku z českého jazyka a celá rodina se jako jedno mnohoúdé tělo přesunula do ložnice.

„A bude tady ticho!“ houkla hlava rodiny na děti, které se hihňaly na roztahovacích křeslech za manželskou postelí. Benjamína s dudlíkem usnula okamžitě.

Jenže spolu s dětmi se najednou začal hihňat také pantáta, rozsvítil vojenskou baterku s červeným a bílým filtrem a blikal.

„Neštví mě,“ majzla ho žena naprosto grogy a bylo jí jasné, že minimálně na půl hodiny je po spaní.

„Do loděééééé,“ houknul na děti ležící dole.

Dva kolohnáti vyskočili a vlezli si mezi rodiče, jako by jim bylo oběma pět šest let, ne více.

„O psu Rekovi, tati,“ vyžádala si Houžvička a otec se jal vyprávět pomalým závažným tónem srdcervoucí příběh o výměně starého psa za nového a jeho pozdějším šťastném návratu domů, když se z nového psa vyklubal nekňuba a lenoch. Děcka do samého konce nedutala.

„A jakou měl Rek barvu?“

„Byl hnědej, ale se spoustou šedivejch chlupů.“

„A čouhaly mu taky z uší, vid’...“

„Přesně, čouhaly do stran.“

„A dost smrděl, vid’...“

„Přesně, jako naše maminka...“

Ta vzala pošádlení jako lichotku a trochu se uvolnila.

A teď byla na řadě ona, aby si něco vymyslela. Jenže se vůbec nechtěla namáhat, a tak vyprávěla svoji starou pohádku, kterou vymyslela na motivování Houžvičky k lepšímu vztahu k jídlu. Dcera byla totiž pro podvýživu zralá na ozdravovnu a dětská lékařka opakovaně apelovala na zlepšení jejího vzhledu, minimálně aby jí žebra nelezla, prosím. „Vždyť je jako z Dachau!“

Děti si zalezly zase na zem, otec párkrát zablikal, červená, bílá – ve tmě není klid, a mamina začala vykládat pohádku hlasem unavené indiánské babičky. Sotva stačila pohádku dopovědět, její hlas slábl a tichl. Usnula spravedlivým spánkem pracujícího lidu.

Přestože Houžvička už dlouho toužila mít vlastní pokoj, kde by se mohla zašívát a hlavně kde by nemusela spát natěsno vedle funícího bratra astmatika, který rušil její mělké usínání, měla v oblibě i tuto podivuhodnou ložnici: útulná místnost byla stále přeplněná pestrobarevnými sny, příběhy, pohádkami vonícími spánkem a sladkým zápachem sunaru, vůněmi, jež přicházely ze snů o dalekých neznámých krajinách a tvorech, promísěnými s vůněmi tělesných tekutin.

Před lety, po narození nejstaršího bratra, ještě než jej z inkubátoru konečně dali domů, ozdobil otec spolu se dvěma kamarády čelní stěnu spálně malbou košatého kvetoucího stromu blíže nespecifikovaného druhu.

„Aby se klukoj u nás líbilo, milčo!“ houknul dolů od růžové květiny trčící jak pěst na oko z vrcholku na svou tehdy osmnáctiletou manželku.

Ta byla zvyklá na ledacos, a proto se ani nebránila. Složila na zem tašku, v níž přinesla domů od jakési známé

nevidaně miniaturní šatečky pro nedonošená nekřtěňátka, a požádala mladého muže o jediné. Zda by se nepřevlékl z kanárkově žlutého saka a neméně kanárkově žlutých kalhot do montérek. Přece jenom sváteční vycházkový oděv, byť sebevíce excentrický, chtěla uchovat neponičený pro první společnou procházku s miminkem.

Už se viděla, jak kráčí zavěšená do manžela tlačícího načinčanou bílou libertu se sotva dvoukilovým Kájem a jak se co vosy na bonbon slétá k nim na čumendu postupně půlka městečka a velebí krásu dítěte.

Leč do kočárku jim v nemocnici nestrčili nejkrásnější miminko sluneční soustavy. Místo toho dostali ukřičeného nedonošeného králíčka s tváří vrásčitého starce.

Otec uklidňoval ženu selskými výroky: „Z toho vyrostete! Vždyť je to celej můj děda! Jako by ho tam měsíc sušili!“

Matka byla po čtrnácti dnech, kdy ho neviděla, na rozpacích.

„Jestli nám ho nevyměnili za cizí? Vždyť je ještě hubenější než předtím.“

Nevyměnili, ze synka se brzo vyklubala otcova zmenšenina.

Od narození třetího potomka Houžvička tvrdohlavě mlela o své představě toho, čemu říkala dětský pokoj. A drmolila o tom tak dlouho a vytrvale, až jí bylo vyhoveno a táta, vybaven opět šajbovcem, kýblem s barvou, štaflemlí a papírovou Večerníčkovou čapkou, pro ni vymaloval starý pokoj v patře. Nastěhovalo se tam piano, stůl, knihovnička a vůbec ne bratr, jak se původně předpokládalo. Pro něho byla vytvořena jakási jarryovská kajuta tři krát čtyři metry – pramálo ho to trápilo – v luftě, kam věčně mizel, na ulici, na poli nebo v lese, bylo místa dost.

Konečně spala sama a mohla si nechat zdát o rajských místech a slastně přitom vzdychat. Mohla si před spaním v klidu číst a nikdo vedle ní nefuněl, nic nešmrdlal, nešudlikal nohama a nenadával na její dětskou nespavost, již dlouho neúspěšně léčili metráky meduňky, máty a kdovíčeho navrch.

Samice se rozhlédla a přeběhla ulici. Noc byla černá a ostrá, jediného světla kolem nebylo. Sebrala kus jídla mezi odpadky, rozhlédla se a běžela zpět. Takto tahala do hnízda potraviny dobrou hodinu. Pak se svinula do klubíčka a obalila malá oranžovorůžová tělíčka svého vrhu. Spali až do rána. Tenká nylonová vlákna vydrolená ze smetáku a stočené seno vytvářely teplé, dobře odizolované hnízdo. V něm bylo napěchováno dvacet malinkých tělíček, na jejichž hlavách byly zřetelné nedovyvinuté tmavomodré oči přetažené tenkou blanou a uzavřené uši. Hmota sevřená do pevného kruhu světélkovala živoucím teplem.

Ráno se na dveře kůlny dobývala kočka. Otec ji odehnal a zalezl do tmy uvnitř, malá dcera musela nejprve čekat za dveřmi. S čímsi tiše šramotil a pak pomalu otevřel a vzal dítě do náručí, aby je vyzvedl. Rozsvítil starou kapesní svítilnu. Světlo vytvořilo na seně ovál. Nadzvedl ztuhlý senný kruh jako nějaký poklop a pod ním se objevilo zářivé růžvooranžové živo. Maličká dcera nechápala, co to je. Vypadalo to jako shluk velkých červů schoulených do sebe.

„Narodily se myši, proto se kočka dobývá dovnitř. Musíme tu kůlnu aspoň na čtrnáct dní pořádně zavřít.“

„Vždyť je to ohníček. To nejsou myšky, tati...“

„Sou to myšky, v noci se narodily. Pořádně si je prohlídni, pak už se na ně koukat nesmíme. Vyrostou a takhle už nikdy vypadat nebudou – jako ohýnek.“

Houžvička stála vedle otce na štokrleti, které si přinesla ze sklepa. Ohníček ji uhranul. Jenže táta už zase spěšně zavíral dveře.

„Pozor, uhni, ať tě neskřípnu.“

Pocítila onen nepříjemný divný druh smutku dostavující se, když se rozloučíme s někým blízkým a osamíme v davu mezi cizími hlavami, z nichž žádná neskýtá pokračování dialogu.

Otec odložil na zem malou sestřičku a zamkl kůlnu na visací zámek. Benjamína se zatvářila jako boží umučení, avšak v podstatě zkopírovala to, jak se teď tvářila Houžvička. Jakkoli chtěla, byla přece už velká, rozrušení utajit, udržet je hluboko v sobě neuměla. Táta vzal prťavku za ruku, odvedl ji domů ženě a šel si po své sobotní práci. Bezprizorní dívka, prostřední z dětí, na dvorku osaměla a nevěděla, co se sebou. Chvilí se klackovala po zahradě kolem práce, do níž se jí nechtělo, povrtala se v nose a pak se rozběhla do domu k pianinu.

Jejímu novému místu se nikdy neříkalo „pokojíček“ nebo „dětský pokoj“, pouze a jediné „u pijána“. Bylo útulné i přesto, že pohled z okna měl několik atributů vězení.

Okenní rám byl osazen bílou, místy rzivou mříží, jež sice šla otevřít, nikoli však zcela vysadit, vyhodit, zmizet, byla stále na dohled. Nenáviděla tu mříž. Při delším pohledu na ni jí koprněly nohy, tuhly, sloupatěly. Na hraně plotu rozdělujícího sousedící zahrady bylo navíc oplechování s ostnatým drátem. Drát nesnášela ještě mnohem silněji. Nikdy se tam neusadila kočka, sýkora ani zimou zpitomělý vrabec. Ostnác a za ním kejhání hus, pokvokávání slepic, smrad slepičinců, nekydáno... a pološílená stařena, sousedka v kšiltovce bůhvíodkud, opatřené nápisem Pako. Výhled pro magory, říkala si někdy.

Plot byl velice vysoký a latě hustě přibité, takže působil spíše jako nějaká zeď. A za ní se v pruhovaném mundúru šoural sousedčin manžel. Mukl uvězněný v alkoholovém oděru zvládal se, aby měl změnu, pouze vyložit na polštáře z okna do ulice a pozorovat „cvrkot“. Jedině ve státní svátek vyšel na ulici, stále v pruhovaném pyžamu, vykouřil lulku, podrbal se na hýždích a vrátil se zpět ke své crazy girl, jež se o něho starala stejně jako o tu domáci havěť.

Dospívající Houžvička vnímala temnotu těchto podivně vegetujících bytostí a občas ji z toho postihoval záchvat hnusu. Především když se ráno okolím rozléhalo alkoholikovo chrchlání a flusání hlenů, nepřesné unisono s kokrháním vypelichaného kohouta. Takové záchvaty končivaly bezbřehým vztekem, jež většinou neměla jak ventilovat, a tak se v ní ukládal do vrstev smutku a zvláštní ostražitosti vůči světu. Hlavu si obalila polštářem, ale znovu usnout za zvuku chrchlání se jí už nepodařilo.

Houžvička tedy vyběhla schody a zasedla k pianinu. Přemýšlela o růžovém ohníčku a preludovala na nástroji jen nepatrně rozladěném. Klaviatura byla pevná, pružná. Improvizovala stále dokola jakési caleovské motivy, aniž by jakéhokoli Calea znala. Prsty jedné ruky rytmizovaly, druhá se laskala s jemnou, povědomou – protože líbivou – melodií. Hrála a v duchu si zpívala nepovědomá slova. Odněkud se občas ozvalo mruknutí kočky – neladící sporadický doprovod... Improvizovala a nevnímala to, docela se do hry položila. Ozvučné desky klavíru se chvěly a nesly hlasité vlny. Byly cítit v celém těle, docela užuž podléhala této repetitivní klavírní hypnóze. Matka podruhé zezdola zařvala: „Už toho nech!“ Dívka to odignorovala a nadále se věnovala hře a jenom nepatrně variovala tíž sverpý motiv.

Přestože stále slyšela kočku ohlašovat svou přítomnost v pokoji, neměla potřebu se ohlédnout nebo jakkoli

změnit polohu. Kočka jí za to nestála. Teprve v okamžiku, kdy do místnosti pootevřenými dveřmi vtrhla nasupená máma, která už úmorné klavírní preludování nemohla snést, musela se otočit. Matka zaječela, jako by ji na kudlu brali: „Ježišmarjá, Kléofáško!“ Houžvička se urvala na otočné židli doprava, div že se nesvalila na zem. „Co ječíš?“ vyhrkla a pohlédla týmž směrem, kam se upíraly oči matčiny. Metr za klavírní stoličkou přidržovala u země kočka velkou zardoušenou myš. Dva žluté tesáky trčely z osliněné povadlé mordy. Mršina byla umolousaná, s dokonale prokousnutým krkem. Kočka se dožadovala pochvaly. Namísto toho ale dívka kočce předvedla pouze utkvělé civění na zdechlinu.

Než se vzpamatovala, duchapřítomná matka přinesla lopatku a chcíplotinu nabrala, že ji zakope. „Nebřeč, co už, no... Utři zatím ty kapky krve! Podívej, jsou tady všude, i na schodech.“

„Dobře, du,“ zastyděla se, jako kdyby za to všechno mohla ona sama, a šla stírat krev. V ústech převalovala slinu páchnoucí po myšině.

Stírala opatrně kapku po kapce, postupovala až dolů do kuchyně, kde kočka myš zakousla, a tu si v té vši hrůze mrtvých zubů uvědomila, že už měsíc neodepsala Zlatoustě. Ruská dívka se zlatým zubem vpředu a obrovskou bílou mašlí vysoko vzadu na zapleteném copu na ni posmutněle hleděla z fotografie, sedíc v lavici jakési malotřídky se šedivou poškrábanou tabulí, upevněnou na koze z nehoblovaných prken.

Zlatousta už dlouhé měsíce psala naléhavé dopisy s prosbou o zaslání bot a funkčních hodinek, jež u nich „vůbec“ nemají. V posledních dvou listech byly dokonce dospělou rukou vypodobněny teplé šněrovací boty nad kotníky a k nim bylo dětským rukopisem připsáno: „Prosím pošlete teplé boty, peníze máme, bot je málo, neva-

dí, když budou obnošené. PENÍZE POŠLEME, netřeba se bát! Nomer 4.“ Korespondence snad právě pro ty prosbičky pomalu odumírala.

Nedůvěřivá hlava rodiny ztrácela nad podivnými žádostmi nervy a odmítala posílat odpovědi, přestože si sama byla nucena celou minulou zimu utírat zadek našudlikanými novinami, a věděla tudíž, že východněji může být ještě hůře. Houžvičce bylo líto zakazovaných oblíbených luštěnek, které jí listy v azbuce přinášely. S vyplazenou špičkou jazyka je snaživě psávala a četla u kuchyňského stolu. Latinka je všední.

Osmělila se a zeptala se mámy, jež se uklidnila a začala krmit Benjamínu.

„Mami, ty boty, co už mi sou malý...“

„Co s nima?“

„Mami, nemohli bysme je dát do krabice?“

„Jasně že je dáme do krabice, jako vždycky.“

„Ale ne, já nemyslím do krabice se starejma škrpálama na půdě..., na poštu!“

„Ježišmarjá, nevotravuj, víš, co to je, poslat věci do Ruska?! Vždyť to tam vůbec nedoručej, ukradnou to.“

„A co když jí omrznou nohy, mami?“

Maminka se odmlčela, hladíc malinkou Benjamínu po vlasech.

„Ty mě tak štveš, nesktečně!“

Dívka vymáchala hadr tagovaný myší krví a jakžtakž čistý ho vyvěsila v koupelně přes trubku k odpadu. Co nejrychleji běžela hledat starou krabici od bot a svoje staré hodinky. Ty sice nefungovaly, ovšem nedalo se vyloučit, že si je tam někdo opraví.

„Mami, přece ty taky pomáháš lidem!“

„Mě nes...,“ ulevilo se jaksi samo pod fousy.

Maminka byla soucitná, přestože kolem toho obvykle nadělala humbuk, že by se svaté Terezičce útroby obrátily

naruby. Dokonce mnohdy i sprostě nadávala – nerada chodila kolem horké kaše, a když na to přišlo, neměla zapotřebí obtékat jakkoli velký problém. Šla k jádru, ať se to ostatním líbilo, nebo ne.

Od svých devíti let s ní Houžvička kupříkladu chodila pravidelně uklízet ke staré paní. Nechápala dost dobře, jakým způsobem patřila cizí babka k rodině. Pamatovala si jen to, že se kvůli jejímu vztahu a následné svatbě s pradědou pokusila její prabábi o sebevraždu a údajně tak činila pravidelně jednou do roka, dokud praděd nezemřel. Po 11 měsících šla za ním i ona. Rodině zbyla zcela cizí paní stejného jména a byla na obtíž všem, od koho očekávala pomoc.

Chodilo se tam z útlocitnosti vždy v pátek, a že byla bába uznalá, někdy jim oběma dala bankovku. Houžvička, na rozdíl od mámy, chodila ráda. Byt jí připadal jako malá džungle, sídlo s oděrem dobrodružství. Maminka tomu říkala naftalín a bacily. Stařenka se ploužila pomalými kroky po bytě úzkými uličkami, procházela tunýlky mezi metr vysokými hromadami novin a papíru, jež sbírala a nedala na něj dopustit. Nevelkou domácnost plnou všemožných tiskovin sdílela spolu se zakrslými králíčky.

Drobotina pobíhala svobodně po bytě, a kde chtěla, prokousala si cestu, doupe, spižirnu a kupodivu se i přes nedostatek kvalitní potravy množila. Houžvička měla kromě povoleného hraní si s ní za úkol uklízet bobky. Rychle exkrementy posbírala na lopatku, naházela do pytlíku, posadila se s jedním z králíčků na balík starých poctivě prostudovaných a ochmataných Květů.

Králíčkoví divoce tlouklo srdce. Oňuchávaje dětské dlaně stříhal ušima a nechal se krmit minimrkvemi. Mezitím se zpoza závěsu ozývaly vrzavé pohyby lidského těla posunovaného ve vaně. To maminka koupala paní

v pěnové lázni. Houžvička se na ni nesměla chodit dívat, byla totiž „znetvořená“, jak sama říkala.

Pramálo to dítěti vadilo, králíci byli k pokukání. Ale když někdy cestou domů přece jen zvědavě dotírala, bylo jí řečeno stručně a jasně: „Nemá prso, jako Amazonka...“

„Kdo to je Amazonka?“

„To byly bojovnice a střílely z luku. A to prso neměly, aby se jim líp střílelo.“ Houžvička byla z nedostatečné odpovědi zmatená, protože však neměla ani jedno prso, představovala si, že i ona bude jednou bojovnicí.

„Mami, koupíš mi luk?“

„Prosím tě, na co luk?“ zapomněla už, o čem byla řeč, unavená matka.

„No na Amazonky...“

„Táta ti ho vyrobí.“

Jenže nevyrobil, a mnohokrát, i když už dospěla, mu za to spílala.

Koněnko je celá od popela. Koněnko je rozhnětená. Koněnko je v tobě i ve mně, ze-mě je celá Koněnko, rozněžnělá. Lisavá je, to až běda, nikoli běda jí, jen nelisavým běda, z půlnoci, po ráně, i kus od oběda. Je Koněnko, víš o ní, jen netřeba jí hned tykat. Netýkavá zprvu je, jak by byla prvá, v remuládě. Ojíněná, to ona také bude, sněhem, ledem, nevinností osviněná. Koněnko jí jenom, co bys řekl švec, ne, že by jí nechutnalo, snad jako by věděla, že zbývá vždy pro ni málo. Neradno si v zrnku rýže na kuchtičku hrát, radněji zrnka pod zemí tajně svlažovat, pomalinká nad úponem ku tichu spět. Koněnko je svojská, nemá bolehlav, že lámali ji už na všechny strany. Koněnko

se netřepí, nepáře na začátku ani na konci. Koněnk
se již snad pouze páří, jako kdyby poslední den měl
nastat! Styďte se za ni, když ne za sebe ona! A potom
vzpouzí se každé Koněnkově zkřehlé pomoci... po-
moci... než se nechá jednou provždy pomocí bližních
vykostit... – něždu atvěta – ... celá ona! Ideální žena!
Nikdy sraB!

Bylo to zrovna na prahu puberty, takové rozhořčení...
Náramně se pohádala s rodiči ohledně návštěvy hudební-
ho vystoupení v místním sále v tu dobu již bývalého SSM.
Benjamína řvala jako tur, bratr klopil uši, aby nedostal
„po papuli, že jí nakukal, jak úžasná akce je ta Garáž“.

„Chápeš, Ducháček, nová vlna, víš vůbec, co to je?“ hý-
kal už měsíc dopředu.

Houžvičce připadalo nespravedlivé a přinejmenším
podezřelé, že ji nechce nikdo pustit s bratrem na koncert
božského Tonyho, ale pustili by ji s naprosto cizími lidmi
do cizí vesnice na produkci kapely s pověstí příznivců
skinheads.

Otec však prohlásil, že sametová revoluce ještě ne-
znamená, že děti začnou chodit hlava nehlava chlastat
a flákat se po nocích, a že bratr Káj je spolu se svojí par-
tou zárukou jedině toho, že Houžvička přijde domů po
čtyřech nebo vůbec, a že Kácu zná odmalička, tudíž je
na něho spolehnutí. Vysoký zavalitý pán působil vcelku
seriózním dojmem, ostatně byl to hospodský, navíc byl
vskutku jediným z otcových známých bez houně či ales-
poň pokusu o ni.

Do poslední chvíle, kdy se měla v cizím autě poprvé vy-
dat za humna, si nebyla jistá, jestli dělá dobře. Pak když
zazvonil zvonek, už nemohla ucuknout. Otcí se kapela
nelíbila, podle jeho názoru to byla hudba pro děcka, tak-
že se s díkem omluvil, že nepojede, a vyšoupl Houžvičku

navlečenou v zářivém bílém pleteném roláku do mrazu. Do embéčka jí pomohl nasoukat zimní kabát, čepici, rukavice a zabouchl dveře. Mantricky zažádal o navrácení dcery v jediném celistvém kusu.

Viditelně si oddychla, když na sedadle spolujezdce spatřila neznámou tmavovlásku. Představila se jako Emma. Její vzhled byl pro Houžvičku něčím naprosto nevídaným. Silně podmalované oči, havraní černí obarvené vlasy, tmavá rtěnka, černé šaty splývající přes černé rifle trubkového střihu. Punkové kanady sešněrované až pod kolena. Třináctiletá dívka se okamžitě začala stydět za svůj sněhobílý rolák a panenské po pás dlouhé hnědé vlasy. Zнала doposud jen metalisty, v oděvu s plísni či bez, a familiárně vyhlížející máničky z řad nemetalistů. Podobný gotický zjev v městečku nebyl nikdy k vidění. Mimické svaly Emminy tváře byly jako mrtvé. Neusmála se, skoro nemluvila, a přesto byla obalená hmatatelnou mateřskou aurou.

Houžvička seděla za ní, na hubených bocích přepásána černým pásem s hliníkovou sponou. Koženková sedáčka byla tak studená, že pálila do kůže, strčila si proto pod zadek pletené rukavice. Embéčko nastartovalo.

Auto na pneumatikách takřka bez vzorku si na zledovatělé silnici dělalo, co chtělo, pouze zázrakem se podařilo překonat nejtěžší překážku, stoupání na Pasa. A potom už bylo sypáno, což ovšem neznamenal, že by se děvče přestalo bát. Choulila se do roláku a nasadila si čepici, alespoň pro ten pocit, když už tady nemůže sedět rovnou v helmě a v klecové karoserii, jak to znala z televizních přenosů z rallye Paříž–Dakar.

Nadskakovali po úzké silnici lemované zasněženými loukami, než řidič pronesl: „Žďár! Sme tady!“ Vtom embéčko přezulo na brusle a Houžvička se křečovitě chytla přední sedačky. Vůz se dvakrát otočil kolem své osy a zakončil svoji neladnou piruetu čumákem ve sněhu.

Skrze čelní sklo by takto mohli hledět na planinu s vložkami celou věčnost, kdyby úlek nerozetnul od volantu Káca dotazem: „Co myslíte, můžeme jet dál?“ Slabšímu pohlaví z úst slova neslyňala vpředu ani vzadu, a tak to rozhodl: „Jednou jedeme na Fanana, tak tam taky dojedeme.“ Do začuzeného hospodského sálu, kde se hrálo, zbýval pouhý půlkilometr.

Dívka si na bělostný svetr navlékla tmavý kabátec, aby nesvítla jako hlubinná ryba, a vystoupili. Barák rachotil – plecháč o smalt. A nad ním, co zákon v nás, čistě vyvedené souhvězdí Velké medvědice. Káca odvedl svou malou něžnou suitu co nejvíce stranou do bezpečí, do co největší temnoty ponurého sálu. Pod pódiem se motalo, zmítalo, navzájem kopalo, na sebe radostně naskakovalo a po zemi válelo množství plešek v nejrůznějších stádiích opilosti. Jakmile se Houžvička ve tmě rozkoulala, počala mezi bombry instinktivně vyhlížet své dva bratrance. Zřejmě však pro ně, tehdy vskutku přísné členy hnutí, byla tato kapela s ortodoxností na štíru. Její lídr se sice učil s nunčaky, ale jinak... „kapela pro děcka“..., a tak si tu námahu nedali a z domu nepáchli.

Na pódiu stál obrovitý zavalitý sumec. Otvíral ústa k nesrozumitelnému zpěvu, chvílemi jí to znělo povědomě, asi nějak Chandraradar sísajádra tesku tes py pi. Vahapádra, pryvešádra. Klukpukpici li. A namísto lalulá jen dáádádá. Šachovnicové pole jeho řeznických kalhot se otráasalo, kapela mastila páté přes deváté. To, co znala ze dvou kazet, tento guláš nepřipomínal ani zdaleka. Spolek byl pod obraz. Dohoukaly Sovy v mazutu a zklamany a do bezvadna nasraný Káca zavelel k odjezdu. Nechtělo se jí, Sovy ji dojaly, ale beze slova se podřídila. Často na to s něhou vzpomínala... Snad se tam mažou ty plešky dodnes...

Dlouho potom neměla pramalou potřebu navštívit jinou zábavní akci. Zachtělo se jí však kapesného, jako měli spolužáci z osmičky. S nimi by potom mohla během odpoledního volna atakovat místní mlíčku a hodovat čtyřicet minut na jednom chlebičku s vejcem a majonézou, případně okusovat obušek pendreku anebo honit sladké hrášky po těžkém porcelánu s pěti deky vlašáku.

Oheň byl na střeše znovu. Matka prohlásila, že peníze kazí člověka a že by je stejně hned utratila. Houžvička se tedy začala pídit po brigádě.

A konečně. S prvním ročníkem gymnázia nastoupila dráhu sobotní doručovatelky novin. Bylo to jako ve snách, leč skutečné, sešn v mlíčce s Lakmé a dalšími ze zadních lavic!

Jednu z již zajetých a nacvičených sobot, bylo to v provincii, se v pět ráno rozdrnčel na talíři budík. Se zalepenýma očima se postavila a sešla do kuchyně, dala vařit vodu na čaj a ještě poslepu ukrojila krajíc chleba. Pak pustila vodu, počkala, až odteče ledárna, a konečně se probudila v dlaních vlažné koupele. Chvatně na sebe navlékla kupičku věcí včetně punčocháčů a vlněných nadkolenek, naházela do sebe snídani a odemkla domovní dveře kňourající mrazem. Přemrzlý sníh vrzal pod nohama, od pusy se valila pára, jež daleko nedoletěla, umrzala a lepi-la se k bílé vrstvě na zemi.

Z kůlny vyndala kolo, zmáčkla dynamo a jela, dýchající štiplavý vzduch přes rolák a šálu. Jen si hrdlo nespálit, zpomalit. Vytlačila bicykl prudkým kopcem dolní brány města kolem zvláštní školy a kostela sv. Václava, kde stál kdysi kostel zakazovaný, luteránský, a pílila k poště, před níž se poprvé zastavila k odpočinku. Esku nikdy nezamykala, opřela ji na chodbě o zábradlí a zabouchala

na sobotní směnu. Poštačka jí otevřela a Houžvička proklouzla ke svému stolu.

Každá sobota před ní stavěla stejný úkol. Nejprve rozdělávat svazky ještě voňavých a špinících novin, z těch, co už byly, jen odpočítat svůj počet: Právo, Lidové noviny, MF Dnes, Svobodné slovo, Zemědělské noviny, Sport, odporné Haló noviny, na něž se skoro nedalo ani sáhnout, jak pouštěly černou špínu, Špihl.

Toto rozvazování a velké třídění ji dnes malinko uvolnilo a rozehrálo. Z hliníkové konve si nalila horký čaj a opatrně ho postavila vedle třídiče, aby si nepolila kontrolní soupisovou knihu a noviny porozkládané kolem stolu a na něm. Zasedla, narovнала se, uchopila tužku, aby mohla psát čísla popisná, a jela po jednotlivých ulicích svého rajónu. Kus Spořilova, Černou stezkou dolů, Olivětín, jeho samoty a nahoru Benešov. Od nejbližšího domu, kde brali noviny, až po ten nejvzdálenější. Vzpřímená, pečlivá vhazovala noviny do třídící skříně a jen málo se těšila do mrazu.

Běda, jak na někoho nezbyl předplacený výtisk – došlo k tomu bohužel takřka vždycky – co nejpečlivěji promýšlela, komu tento víkend očekávaný plátek nedonese. Mladou frontu, již nosila jen na dvě adresy, postrádala nejbolestněji a nejčastěji. Na poště se médium pravidelně kradlo a běda jí, jakmile přišla o pět minut později, výtisk prostě nezbyl, kupu rozebrali ostatní doručovatelé.

Nasupená domkářka v květované zástěře už toho měla dost, co čtrnáct dnů byla bez svazečku v kulaté schránce. Takže už Houžvi, snažící se na kole proplížit kolem inkriminovaného baráku, pokaždé napjatě očekávala. Když zase nedonesla, seřvala ji do posthumánní krychličky.

„Mám dneska navíc Sport,“ nesměle se pokoušela o příměří.

„Se Sportem mi děte víte kam..., chci Frontu.“

„Prosím, já za to nemůžu, musíte se obrátit nahoru.“

„Nahoru? Tam volám každou sobotu a nikdo to tam nebere...“

„No jo, když to se jenom doručuje, nikdo neouřaduje, to musíte v pondělí.“

Jenomže v pondělí již domkářka zařezávala na tkalcovně a měla svých starostí dost. Textilákům práce přibývalo. Jak po sametu klouzaly do kraje nové a nové zakázky, fabrika bohatla, platové výměry vypadaly optimisticky, a přestože se najelo na nepřetržitý provoz, málokdo hudral. V kotlíku bylo najednou všeho dost. Koho by to neuspokojovalo a nenaplnilo, alespoň na dobu neurčitou, štěstím.

Houžvičce bylo jasné, že téhle paní se nezboví. Ledaže by začali do Sudet posílat nějaké jiné noviny nebo časopis a ona si je objednala. Nejednou toužebně hleděla na svištící pneu předního kola a představovala si, jak po něm jak na pásu z tiskárny vyjíždí úplně nový krásný barevný časopis nebo aspoň Něco! Spouštělo se to jako podmíněný reflex pokaždé, jakmile vyjela od té vzteklé paní zástěry dál k cikánským činžákům, kde toužila jedna až deset rodin znát výsledky zápasů z celé vlasti. Mnozí z ghetta chodili sázet.

Houžvička byla nucena nespravedlivou zástěru do posledního puntíku vyslechnout, a nabrala tak i desetiminutové zpoždění.

Musela být Bohu milá, protože právě dnes, v tento mrazivý den, kdy dokončovala třídění, ji vyslyšel. MF samozřejmě zase chyběla. Na poštu ale se zpožděním, když už bylo skoro roztříděno a doručovatelé se chystali zmizet do svých rajónů, přihrnul záhadný hubený balík. Pod vazači se tísnil fixem, černé na bílém, popsany útlý bůhvíkým objednaný a dovezený paklík: Respekt.

Celá se opotila.

„Sím, sím, mně chyběj zase dvě Fronty, nutně potřebuju tyhle dva Respekty, nebo mě zabijou!“

Vedoucí směny se na ni podívala. Zнала ty repetice, domkářka se navíc podle všeho i dvakrát dovolala, takže Houžvička byla první, kdo plátky vyfasoval.

„Máš to mít.“

„Hurá!“

„Ale hoď sebou...“

Cítila se jako kníže paní v horké pivní lázni, jenom cimbálovka spustit. Tohle omlátí dneska té staré zástěře o hlavu. Číslo jejího domu slavnostně vepsala do rohu, druhé, kde absentovaly noviny, si nepamatovala, vznikl tam tedy otazník – dostala na noviny zálusk.

Vytahala všechno z třídiče, uložila popořádku do bílých tašek a mazala na chodbu pro kolo.

Mráz povolil, ne že by se nejelo ztuha, ale její oči skrze to štiplavé vrzání zářily zadostiučiněním. Zdalipak ji paní zástěra za Respekt pochválí? Už už slunce slabě svítilo, na východě.

Byla tam, zase, a na minutu přesně. Ruku na klíce čekala doručovatelku. Té pohasly jiskřičky v očích, ostražitě se napružila a dodala si odvahy.

„Fronta zase nepřišla... Ale podívejte,“ mávala Respektem, „tyhle noviny jsou dražší než Fronta a je v nich víc informací.“

„Dej to sem!“ otevřela plátek.

Sledovala ji, jak rychle listuje a zmateně těká po titulcích.

„Vždyť tady nejsou žádné obrázky. Dej nám Frontu, nebo odhlásíme noviny na celý rok.“

Houžvička sklopila smutně hlavu, jako kdyby se měla odhlášením jednoho předplatitele zhroutit ekonomika celé republiky.

„Stejně to kradeš pro sebe!“

„Nekradu, my bereme Lidovky, abyste věděla,“ měla se Houžvička k odporu a couvala k brance.

Zástěra neodpověděla, zařvala do útrob chodby: „Vojtěchu!“ a zalezla.

Mezi futry se objevil přio opilý Vojtěch, bývalý mistr mokré úpravní, pod paží brokovnici, bez kalhot, v rudých trenkách...

Doručovatelka urychlila odjezd a trenky za ní ještě chvíli řvaly:

„Tak to seš ty, ta zlodějka... Táhni od naší branky! Ať už tě tady víckrát nevidím a noviny si strč do prdele. A doma vyřid', ať si táhnou zpátky do Peziňku, Slováci zasraný, nevděčný, kurvy jedny zlodějský fašistický.“

Ledy roztály, jednou, dvakrát, třikrát. Houžvička přestala být doručovatelkou a stala se mladinkou ženou – bez valného zmoudření. Naopak. Rozdivočela se a v jejích pouštích očích se rozhořely barbarské ohně. Už jen ji zahalit – rodiče o tom mnohokrát zauvažovali, neboť kolem jejich dcery vznikl klub zlomených srdcí a ani ti největší rváči nedovedli pochopit, proč je nechce. Divočela, ale ne a ne se smysluplně spárovat.

Z nějakého nevysvětlitelného důvodu ji víc než milenci nebo kluci k zulíbání zajímali pobudové, štamgasti a blázni ve zdejší formance. Chodila za školu, aby s nimi rozprávěla i plkala, někdy se stalo, že se dozvěděla i to, co vůbec nechtěla. Jejich pošlapané iluze defilovaly v dlouhé řadě dní i večerů, jež trávila v zažloutlém zahuleném světle. Pozvolna a jistě mezi ně začala zapadat, pozvolna si tělo zvykalo na přísun pravidelných malých dávek.

Většina obyvatel formanky neměla žádné odpovědi na otázku proč. Všichni si ji navzájem kladli, až se porafali nebo si vysázeli řádné tečky. Jeden týden se to celé handrkovalo kvůli divokým odsunům Němců v pětáctýřicátém,

druhý pro dost záhadné vystěhování německých mnichů z obrovského kláštera, který jako vyhaslý sopečný masiv uváděl v úžas a děs a bude v ně uvádět také v budoucnu místní i nadřazené turisty. Za měsíc létaly nadávky kvůli zakladateli zdejších Veba podniků. Venca tvrdil, že to byl Polák, Azor, že Němec, Radovan, že to dřív patřilo pod Kladsko, takže to byl dozajista polský Němec, už to jméno! Nakonec to vždycky uhasila Helenka nebo Bémič platem plným opatů. Případně někdo stočil řeč k cikánskému ghettu, které už mohlo být všem nakrásně ukradené, protože tam byl každý v ještě větším srabu, než si umí celé toto ghetto pijanů dobrovolníků představit.

Počet zameškaných hodin hrozil ležatou osmou, jenže tohle se ve škole neučilo, ani i když už bylo dávno po odsunu vojsk Svazu sovětských socialistických republik, i když už Houžvičku učil třídní s motouzem namísto opasku a s vlasy po lopatky. Vypadalo to, že ani neodmaturuje, natož aby šla někam na vysokou. Pozornost rodiny se proto upírala raději k Benjamíně, z níž ještě něco kloudného mohlo být.

Houžvička se oddala partě kamarádů, spolkáčům, huličům a formance. Klub zlomených srdcí nad ní instinktivně převzal ochrannou ruku – a pokud se jí podařilo opít se natolik, že by jí hrozila nějaká újma, vždycky ji dovedli, donesli domů.

Nádherná údolní krajina Sudet se nořila a propadávala hlouběji a hlouběji do sebe a lidé v ní stále nenalézali pevnou půdu pod nohama, aby mohli každodenními úkony dorovnávat tíhu minulosti, jež utvářela ty největší a nejpřehlíženější propasti, kudy odtékala veškerá jejich energie. Kdo mohl, utekl odsud ihned, jakmile dostal průkaz totožnosti. Ostatní více méně vegetovali, pár odvažlivců padalo na hubu a zase se zvedali ve snaze něco drobného změnit.

Stalo se to právě tehdy, když její nejbližší přátelé odešli daleko odsud zorientovat se v kaskádách a promenádách velkých měst celé země i Evropy a domů jezdili jen výjimečně. Zbylí spolkáči obsadili malou hospodu s velkým nepoužívaným tanečním sálem v Rožmitálské vsi. Houžvička tehdy málem přišla o poctivost a nedalo se přesně říci, zda s mužem, či ženou.

Na zeleném suknu někdo prudce odpálil první bílou ránu – došlo k hlasitému rozstřelu. Půlené i celé koule se rozeběhly po ploše a pár z nich rovnou zapadlo do dř. Ostatní byly připraveny pro nové štouchy, jež je budou posouvat k cíli kýženého vítězství.

Pod kulečnickovým stolem ve vesnickém lokálu, kde huliči a spolkáči, do té doby sebou navzájem opovrhující, poprvé společně pořádali karneval, ležela dvojice bytostí fyzicky podobných lidem. Hlasové projevy a zvuky, jež se odtud linuly, se ovšem jevily být spíše zvířecí. Kdybyste je nemohli vidět, usuzovali byste na nějakého vyššího savce. Silný patnáctiletý býček vlivem užitých barbiturátů nedokázal vydat žádný zvuk, jenž by se nějak podobal lidské řeči, a tak kašlal a šeplavě chrлил jakési přidechy. Ty mohly stejně dobře znamenat „ano“ jako „nevím“ i „ne“, avšak stejně dobře mohly znamenat, že chlapec prostě jen hodlá zadýchat zrcadélko dívčiny tváře, jež se mu tak líbezně nastavovalo, že se v něm šlo jenom těžko nezhlídnout. Dlouhovlasá Houžvička s apartním černým pavoukem nalepeným na levé tváři se nepřestávala chlapce na něco dotazovat a trpělivě očekávala odpověď. Připlazila se k němu pod masivní stůl v cudném záměru vyznat se mu ze svých něžných citů, opilá jako už dlouho ne. Bylo jí pod kulečnickem jako v pokojíčku, i hluk reproduktorů zde jako by zmizel, pozbyla tudíž svůj přirozený ostych ve věcech platoniky a jala se mu plně vydávat. Zdálo se

však, že ramenatý chlapec dnes nejenže nemluví česky, ale také česky vůbec nerozumí. Zkusila to proto ve dvou jiných všeobecně zde známých jazycích, slovensky a rusky. Líh z jejích pěkně vykrojených úst vypouštěl však pouze několik tvrdých souhlásek špikovaných hezitačními zvuky. Sama si toho nebyla vědoma. A tak měla za to, že je odmítána.

Ve stavu bez jazyka ležely tu dvě děti dobré dvě hodiny. Zíraly na sebe. Na zeleném plátnu nad nimi mezitím proběhl jeden nevalný souboj trikolorových koulí, jeden kotoul vzad a jeden džudokotoul vržený přes roh, při němž se podařilo zlomit tágo, které náhlý gymnasta před výkonem nehodlal odložit. Ušmudlané sukno kdosi po sedmém pivu polil zelenou. Výčepní se na chvíli vzdálil z aristokracie pultu a hodil mokrý hadr na místo, kam ukazoval špinavý opilý vratiprst, jenž přitom ještě stíhal udržet náhradní dávku lihovo-mátového sirupu.

Poté, co mlčenlivý chlapec usnul, vysoukala se z bezpečného tunelu pod stolem a vkymácela se mezi pár zbylých tanečníků nahrble se kývajících před černými oltáři reprobeden. Její dlouhé vlasy krátce vymetly podlahu, ale znovu se zvedla, aby se mohla přilepit k vysoké dívčině s lenonkami. Takto se dívky na sebe mačkaly několik skladeb a poté, skrze jakýsi amatérský remix Hallo, I love you... a The Prodigy, se jejich spojené rty dokolíbaly ke dveřím lokálu. Ta střízlivější vedla druhou po schodech nahoru, aby se mohly líbat nerušeně. A líbaly se pak opřeny o zeď a vyhrnovaly si trika, chválíce si navzájem svá krásná ňadra, dokud nebyly vyrušeny řeznickým učněm. Ten si je hodlal převzít obě, a nebýt Houžvininy alergie na seno, by si je v prostoru půdy obě dvě také převzal. Po nezáživném pocicmání ve trojici se však ze seníku, kýchajíc, vytratila. Učeň právě vstupoval do kolegyne, když jí samé se vítězoslavně podařilo vstát.

S oklepáváním a zdlouhavým obíráním stébel ze sukně se neobtěžovala, všichni již byli toho večera něčím nějak poznamenaní...

V lokálu se schylovalo k zavíračce. Hostinský usnul mezi futry, zamotaný do závěsu oddělujícího tajemnou prostorou kuchyně, odkud byly vynášeny duritky pigičajů a turků s vyvalenou homolí hnědého lógru, od ulepeného výčepu. Kdo nespal v budce zastávky před hospodou, spal již šťastně doma nebo u kamarádů, někdo se trousil k odlehlému městečku pěšky, někdo s někým v autě. Jiní se courali zarosenou loukou, vykružující serpentina mezi kravinci a ohánějící se ze země vyrvanými laminátovými ohradníky. Hvězdné války chudých...

Vyhledala svoji tuzexovou esku, sepnula váleček dynamu, a ačkoli světlo nesvítilo, dřela se celých šest kilometrů takto – s válečkem přiraženým na pneu. Když projížděla stromořadím užuž kolem Polakových domů, zahlédla před sebou pod kymácející se lampou roztočenou trojici skinheadů mydlící dvojici spolkáčů. Dva vyholení borci a odbarvená rajka tvořili pohyblivé okvětí kolem pestíku dvou vyčouhlých mladíků, kteří se k sobě zkušeně postavili zády, aby vykryli co největší počet facek a kopanců. Houžvička přibrzdila, odhadla situaci tak, že vysocí spolkáči začínají získávat převahu, přidala tlak do šlapek a zcela nepostřehnutá kolem bitky prosvištěla. Střízlivění kolmo nad ránem si zvláště v tuto letní dobu oblíbila. Jako myška do sebe potom nasoukala krajíc suchého chleba a usnula mezi tvrdnoucími drobkami.

Nový den si ji přivolal telefonátem. Musela se zvednout z postele, sejít ze schodů a v obývacím pokoji převzít lupající sluchátko. „Lakmíno, ty blbino, je teprve deset!“ osopila se na dívku na opačném konci drátu, stepující

zřejmě u domovního telefonu na chodbě starého baráku kdesi za sídlištěm U Větrolamu. Jenže Lakmína hned začala bájit, jak to uměla jenom ona, o malém, ale hojně navštíveném tripíku do rožmitálského údolí. To se ví, že od chvíle, kdy soustředěně uložila sluchátko zpět do lůžka v telefonním aparátu, byla Houžvička jako na trní. Spolkáči by takovou akcí pohrdli, pro ně bylo největší rozkoší přetáčet výčepního Bému nebo Helenku ve formance za náměstím, případně se uhníztit v některém z bytů, jež uvolnili rodiče či dospělí sourozenci. Houžvičce se zachtělo poznat více. A k tomu, jen blbni!, tvrdé drogy... To je něco jiného než s dvěma a půl promile lihu v krvi podlehnout sentimentu Dirty old town a Summer in Siam a hrát s bližšími skromný pusinkovač.

Těžko potlačovala vzrušení. Těšila se, ačkoli odhadovala, že sama nebude mít odvalu k ničemu významnějšímu, než jsou dva tři drobné pávy z kolující skleněnky či z cigára, stále blíže, nakonec až k ústům, prorůstajícího hnědou vlhkostí. Ještě dlouho však potrvá, než se naučí říkat dítě Ano, aniž by tím myslelo Ne!

Lakmé šla pěšky spolu se čtveřicí rozcuchanců, Houžvička vedle nich střídavě vedla kolo, střídavě na něm pomalinku popojížděla nebo koloběžela – což jí, omylem, připadalo velice smyslné a působivé. Nikomu jinému to okouzující nepřišlo, až příliš to evokovalo nesympatickou nepřechuratelnu Patrasovou, nikoli obnaženou mezi delfíny. Kolem pětice občas projelo embéčko či žigulík, karoserie osazené natěšenými přáteli zeleného údolí. Chvilí vezla kamarádku, na pár minut jí kolo půjčila a popobíhala za ní nebo nesmyslně poskakovala vedle.

Odmala vždy u všeho dělala nějaké pohyby navíc, veškeré prováděné činnosti prokládala bezúčelnými úkony, odbíhala od práce, od úkolů, v lepším případě při nich lepila letadélko nebo šatila papírovou pannu, později sle-

povala přetržené magnetofonové pásky nebo vypisovala písňe na TédéKá 90 či 60 čerstvě nahraných alb. Kdyby to šlo, při cvičení stupnic na pianinu by nástroj leštila nebo by na něj hrála v houpacím křesle. V rodině to zpočátku vedlo k výbuchům vzteku a štiplavým pleskancům přes pusy, přes ruce, k pohlavkům různé síly, k lámání vařeček zvýšené pružnosti, ke schovávání úzkého dohlížejíciho a trestajícího řemene od šicího stroje pod koberec či pod ponk, právě proto, že pod svícem je největší tma, i k vrcholnému vzájemnému předvádění namodralých jelit mezi sourozenci. Nakonec i vznětlivý otec přivykl tomu, že dcera občas při obědě nečekaně spadne ze židle, ačkoli ta má všechny nohy stejně dlouhé, nekymácí se, i stůl je bytelný, a jednoduše to vzdal. Kamarádi a známí se touto zvláštností bavili, považující Houžvičku za poněkud vyšinutou a rozumem spíše spoře obdařenou. Jak jednou pronesla Lakmé: „Ty nemusíš vůbec nic brát, mimo seš imrvére...“

„Tos řekla hezky. Budu o tom přemýšlet.“ Houžvička si větu zapamatovala a o její pravdivosti často přemítala, hlavně když v ruce držela kartu blázna.

Vstupu do lomu zamezovala velká cedule napíchnutá na zrezivělé tyči a dlouhým řetězem špatně omotaná kladka na pootevřené, jinak nezajištěné bráně. Přestože se v lomu stále ještě těžilo, v neděli si nepíchal nikdo. Ani hlídač se zde o víkendech nevyskytoval. Jen staré stroje a zpola rozpadlé nákladáky nazdařbůh poházené po areálu dávaly na srozuměnou, že tady je ještě výbuch možný a mimo, zvláště mimo pracovní dobu je i vysoce pravděpodobný. Proto si sem děti, hned po smetišti, chodívaly hrát nejraději. Když si odmyslíme ty polodrahokamy. Občas se některému z těch opravdu maličkých, géníem kraje ještě oblíbených, poštěstilo. To se většinou zrovna pan ostrážný během dlouhé noci opil natolik, že